

Kristiinankaupunki
PL 13
64101 Kristiinankaupunki

Päätös kalatalousveloitteen ja kalataloudellisten kunnostuksiin liittyvän toimenpidesuunnitelman hyväksymisestä

ASIA Lapväärtinjoen ruoppaushankkeen kalastoon, kalastukseen ml. nahkiaisiin, istutuksiin ja kunnostuksiin liittyvän suunnitelman hyväksyminen (Kristiinankaupunki). Kalataloustarkkailujen hyväksymisestä on tehty erillinen päätös 4.4.2023/VARELY/8443/2022

HAKIJA Kristiinankaupunki

ASIAN VIREILLETULO Nature-Invest on kalatalousveloitteeseen veloitetun puolesta toimittanut 25.11.2022 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi esityksen Lapväärtinjoen ruoppaushankkeen kalastoon sekä kalastukseen ml. nahkiaisiin kohdistuvien vaikutusten toimenpidesuunnitelman (kts.liite).

TOIMINTA Toimenpidesuunnitelmaan sisältyy vaellussiian ja meritaimenen istuttaminen (Lapväärtinjoen kanta), kutualueiden/pohjien soraistussuunnitelma, nahkiaisten ja muiden kalalajien saalismäärien selvittäminen Lapväärtin ja Härkmerin kalastuskuntien alueella, nahkiaistoukkien kartoitus, siianpoikasten esiintymisen selvittäminen sekä kalakuolemien selvittäminen ruoppaustyön aikana.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty kalatalousveloitteen toteuttamissuunnitelma perustuu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 14.4.2017 antamaan päätökseen nro 76/2021 (Dnro LSSAVI/419/2017) Lapväärtinjoen ruoppauksesta sekä

valmisteluluvasta. Lupamääräyksen 12) mukaan hankkeen vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen, nahkiainen mukaan luettuna, koskeva kalataloudellinen toimenpidesuunnitelma on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Toimenpidesuunnitelma on toimitettava hyväksyttäväksi viimeistään kolme kuukautta ennen toiminnan aloittamista ja tarkkailua on jatkettava vähintään kolme vuotta ja nahkiaisen pyynnin osalta vähintään viisi vuotta hankkeen päätyttyä. Lupamääräyksen 8) mukaan luvan saajan on vuosittain istutettava 50 000 vaellussiikaa, joiden keskipituus on vähintään 10 cm, ja 1 000 vähintään kaksivuotiasta meritaimenta, kunnes määräys 10) on toteutettu kokonaan. Määräyksen 10) mukaan luvan saajan on viimeistään kolmen vuoden kuluttua ruoppaustoimenpiteiden päättymisestä saatettava ruopatus alueen pohjan kunnostus päätökseen kalatalousasiantuntijan johdolla tekemällä kattava kutualusta. Jos luvan saaja ja kalatalousviranomaisen eivät pääse yksimielisyyteen edellä mainituista toimenpiteistä, luvan saajan on saatettava asia aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Luvan saaja toteuttaa toimenpiteet suunnitelman tultua hyväksytyksi. Suunnitelman laatimiseen on käytettävä asiantuntevaa suunnittelijaa ja toimenpiteiden toteutuksen johtamiseen asiantuntevaa työnjohtajaa. Vesistö- ja toimenpidesuunnitelmia tulee muuttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hyväksymällä tavalla, mikäli se on tarpeen tulosten luotettavuuden kannalta. Toimenpidesuunnitelmia voidaan myös muutoin täsmentää ja muuttaa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla, mikäli se ei heikennä tehtävien toimenpiteiden luotettavuutta, laajuutta taikka mahdollisuutta valvoa lupamääräysten noudattamista.

TOIMENPIDEOHJELMA Natur Investin tekemässä suunnitelmassa esitetään, että Lapväärtinjoen ruoppaushankkeen kalastoon sekä kalastukseen ml. nahkiaisiin kohdistuvia vaikutuksia koskeva kalataloudellinen toimenpidesuunnitelma toteutetaan istuttamalla vaellussiikoja ja meritaimenia, tekemällä kutualue/pohjasoraistus, selvittämällä nahkiaisten ja muiden kalalajien saalismääriä Lapväärtin ja Härkmeren kalastuskuntien alueella, kartoittamalla nahkiaistoukkia, selvittämällä siianpoikaisten esiintymisiä sekä selvittämällä kalakuolemia ruoppaustyön aikana.

Toimenpidesuunnitelman mukaan luvan saaja istuttaa hankkeen toteuttamisaikana vuosittain 50 000 vaellussiikaa, joiden keskipituus on vähintään 10 cm, ja 1 000 vähintään kaksivuotiasta meritaimenta, jotka ovat Lapväärtinjoen omaa paikallista kantaa. Ehdotukset istutusalueiksi ovat suunnitelman liitteenä. Istutuksista luvanhaltija laatii istutuspöytäkirjat.

Kalojen kutualuepohja/soraistus tehdään levittämällä luonnonsoraa (16–60 mm) tasaisesti 0,5–1,5 metrin syvyyteen paaluvälille 1100–1800 joko maalta leveällä kauhalla varustetun kaivinkoneen avulla tai vaihtoehtoisesti proomusta. Venevajojen kohdalla työ tehdään proomusta. Paaluvälillä 0–1100 alusta tehdään osastoittain luonnonsoralla (16–60 mm) 25 metrin matkalle niin, että osastojen väliin jää pehmeä pohja 175 metrin matkalta. Kutualuepohja/soraistus tarkentuu ruoppauksen loppuvaiheessa, kun rantapenkereen paikka ja sorastukseen parhaiten soveltuvat alueet selviävät.

Nahkiaisten ja muiden kalalajien saalistilastoja koskeva selvitys tehdään kyselynä Lapväärtin ja Härkmeren kalastuskuntien alueella toimiville aktiivikalastajille. Selvitys tehdään ennen ruoppauksen aloittamista mahdollisten korvausten varmistamiseksi ja tehdään uudelleen kolmen vuoden kuluttua ruoppauksen päättymisestä hankkeesta kalastukselle mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen arvioimiseksi. Vertailukelpoisten vastausten saamiseksi kyselyssä tulee käyttää samaa muotoa ja sisältöä kuin vuonna 2014 aikaisemman ruoppauksen yhteydessä. Nahkiaisista tulee tehdä erillinen seuranta saalistuskyselyn muodossa ennen ruoppauksen aloittamista ja vielä 5 vuotta ruoppauksen valmistumisesta.

Ennen ruoppauksen aloittamista selvitetään nahkiaistoukkien esiintymistä linjalaskentamenetelmällä niillä alueilla, missä toukkiamahdollisesti esiintyy. N.s. Ekman-näytteenotimella otetaan linjoilta pohjanäytteitä 10 eri paikassa 0,7–1,5 metrin syvyydestä. Kun ruoppauksen ja sorauksen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, tehdään uusi kartoitus tarkoituksena selvittää, onko pohjassa vielä toukkia ruoppauksen jälkeen. Mahdollisista muista lajeista tehdään yleiskatsauksellinen kuvaus. On syytä käyttää samoja menetelmiä kuin vuonna 2014 Lapväärtinjoen alaosan aikaisemman ruoppauksen yhteydessä.

Siianpoikasten esiintymistä selvitetään nuottauksella tai haavinnalla keväällä ennen hankkeen aloittamista ja hankkeen toteuttamisvuosina sekä vuosi työn valmistumisen jälkeen. Siianpoikasten nuottaus tai haavinta tehdään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa yleisesti käytössä olevien menetelmien mukaisesti niin, että toimenpiteet kohdistetaan niihin pohjiin, jotka parhaiten soveltuvat siianpoikasille. Jos isompi määrä kalakuolemia havaitaan ruoppauksen aikana, kuolleet kalat otetaan talteen ja dokumentoidaan. Jokaisesta kalasta määritetään laji ja kalan pituus/paino mitataan. Kalakuolemia tulee seurata ainakin 200 metrin matkalta hankealueesta alavirtaan.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Tätä päätöstä koskevaa asian vireilläolokuulutusta ei ole nähty tarpeelliseksi tehdä uudestaan, koska toimenpidesuunnitelman vireilläolokuulutusta on suoritettu tarkkailupäätöksen yhteydessä. Kuulutus kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman kuulemisesta ja

kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma pidettiin nähtävinä 22.12.2022-30.1.2023 Kristiinankaupungin kaupungin ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus ja kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla. Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman esitystä koskeva lausuntopyyntö lähetettiin 22.12.2022 Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalueelle, Kristiinankaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

MUISTUTUKSET, MIELIPITEET JA LAUSUNNOT

Huomioon otettavaa tässä päätöksessä, että vireilläolo kuulutuksessa on pyydetty kommentoimaan myös luvassa määrättyjä kalataloudellisia toimenpiteitä kalataloustarkkailun lisäksi, joka on mainittu myös Natur-Investin tekemässä toteuttamissuunnitelmassa/toimenpideohjelmassa. Kalataloustarkkailua koskien asiasta on tehty erillinen päätös 04.04.2023, VARELY/8443/2022.

Toimenpidesuunnitelmaan liittyen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oli tutustunut suunnitelmaan ja totesi lausunnossaan seuraavaa:

Nahkiaistoukkakartoituksen olisi hyvä aloittaa jo 0,4 m syvyydestä ja samalla lisätä näytteiden määrä 10/paikkaan. Näin saadaan kattavampi kuva nahkiaistoukkien esiintymisestä koko potentiaalisella esiintymisalueella syvyyssuunnassa. Raportoinnin sisältö on ehdotuksessa suunnitelmaksi lyhyesti kuvattu, mutta kenelle raportit toimitetaan ei sanota mitään. Tuloksia tulisi raportoida vuosittain, mahdollisimman nopeasti niiden valmistuttua. Tuloksia tulisi myös raportoida hankkeen, kunnostustoimenpiteiden ja tarkkailun päätyttyä ehdotuksessa kuvatulla loppuraportilla. Tässä on kyse ruoppaushankkeesta hyvin arvokkaasta vesistöstä. Mikäli tuloksista raportoidaan ainoastaan loppuraportin muodossa hankkeen päätyttyä, ei ole mahdollista arvioida tarvetta ohjelmamuutoksiin.

Suunnitelman toteutukseen liittyen Etelä- Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa vielä, että tuloksia tulisi myös lähettää ympäristöviranomaiselle, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Etelä-Pohjanmaan ELY- keskus muistuttaa lisäksi, että kun päätöksessä määrätyn kunnostuksen suunnitelma on valmistunut, se on lähetettävä Etelä-Pohjanmaan ELY- keskuksen, jossa arvioidaan tarve hakea vesilainmukaista lupaa suunnitelman toteutukseen. Kristiinankaupungin kaupunki oli ilmoittanut, että kaupunki ei tule antamaan lausuntoa asiassa VARELY/8443/2022.

HAKIJAN VASTINE

Liittyy kalataloustarkkailuun, mutta ei muihin suunnitelmassa mainittuihin velvoitteisiin.

Hakijalle on varattu mahdollisuus jättää vastine. Hakija on toimittanut Kristiinankaupungin kaupungin tierakennusmestarin vastineen, jossa todetaan kalataloustarkkailuun liittyen seuraavaa:

Esitetään, että aluehallintoviraston päätöksessä ei olisi mainittu, kenelle tarkkailuraportti tulee lähettää. Väite on virheellinen, koska lupapäätöksen LSSAVI/419/2017 sivulla 59 (72) (käännöksessä sivulla 5) lukee selvästi 17) Luvan saajan on viiden vuoden kuluttua töiden valmistumisesta toimitettava aluehallintovirastolle selvitys hankkeen vaikutuksista nahkiaisen pyyntiin Lapväärtinjoella ja sen suualueella. Selvitykseen on liitettävä ehdotus hankkeen johdosta yksittäisille nahkiaisen pyytäjille mahdollisesti suoritettavista korvauksista. Voimme kuitenkin lähettää selvityksen myös kalatalousviranomaiselle ja vesiviranomaiselle pyynnön mukaisesti.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE-
JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn kalataloudellisen toimenpideohjelman ehdotuksen seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Lupapäätöksessä määrätyt istutukset on toteutettava suunnitelmassa esitetyllä tavalla.
- Kalojen lisääntymis-/elinalueita koskevat soraistukset täytyy tehdä kalaviranomaiselle lähetetyn suunnitelman mukaisilla paikoilla ja niin, että soraistukset kestävät myös jäättenlähdön ja tulvien vaikutukset. Luvanhaltijan täytyy toimittaa erillinen selvitys siitä, kuinka edellämainittu soraistuksen pysyvyysongelma aiotaan toteuttaa.
- Soraistetuilla alueilla täytyy tehdä myös seuranta soraistusten onnistumiseen liittyen esim. poikashaavinoilla.
- Kunnostus/soraistussuunnitelma tulee myös lähettää Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristöviranomaiselle arvioitavaksi vesilainmukaista luvan tarkentamista varten.
- Toimenpiteitä koskevat raportit on toimitettava sähköisesti tai kirjallisesti.
- Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle sekä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristöviranomaiselle ja Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalueelle.

Lisäksi mainittakoon, että aikaisemmin hyväksytyssä tarkkailupäätöksessä 4.4.2023/VARELY/8443/2022 on lisäksi hyväksytyt seuraavat asiat:

- Nahkiaistoukkien esiintymisalueiden kartoitus tulee aloittaa jo 0,4 m syvyydestä ja lisätä näytteenottoaikkamäärä 10

paikkaan. Näin saadaan kattavampi kuva nahkiaistoukkien esiintymisestä Lapväärtin ja Härkmeren kalastuskuntien alueella.

- Ruoppaustöiden aikana tapahtuvat kaikki kalakuolemat tulee havainnoida ja rekisteröidä.
- Luvan haltijan täytyy siianpoikasten haavinta/nuottaus tehdä yleisesti käytössä olevien menetelmien mukaisesti ilman ELY:n mukanaoloa.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Esitetty kalataloudellinen ohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista alueen kalakantoihin ja kalastukseen. Ohjelmasta annetut muistutukset on huomioitu päätöksessä ja perusteluissa kuvatulla tavalla.

Kalakuolemat on tärkeää rekisteröidä jo senkin vuoksi, että ne saattavat kohdistua osittain tärkeisiin vaelluskalakantoihin.

Tehtäväksi määrätyt soraistukset on tarkoituksenmukaista tehdä niin, että ne kestävät/pysyvät paikoillaan myös vuosittain toistuvat äkilliset tulvista ja jäistä aiheutuvat virtaamavaihtelut.

Siianpoikasnuottaukset/haavimiset soraistetuilla alueilla on tärkeää tehdä oikeaan aikaan huomioiden vedenlämpötila ja oikeat paikat.

On tärkeää myös, että istutuksissa käytetään luontaisia Lapväärtinjoen omia meritaimen ja siikakantoja. Tällöin vahvistetaan ja ylläpidetään joen omia kalakantoja, joita muutoin uhkaa ns. yleiskantojen aiheuttama laitostuminen ja joen omien kalakantojen geenistöjen näivettyminen.

Kalatalousviranomaisen katsoo, että raportti tulee toimittaa vuosittain, jotta ruoppaustyön vaikutuksia Lapväärtinjoen kalastukseen voi seurata riittävässä määrin ja kalataloudelliseen suunnitelmaan ehditään tehdä mahdollisia muutoksia ajoissa. Mahdolliset muutokset suunnitelmaan tulee tehdä ajoissa, jotta Lapväärtinjoen ruoppaustyön haittavaikutuksia voidaan ehkäistä hyvissä ajoin, jolloin kala- ja nahkiaiskantoihin kohdistuvat vahingot voidaan minimoida.

TOIMENPIDEOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia/ suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman päätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET	Vesilaki (587/2011) 3 luku 11 §, 12 §, 14 §, 15 § Hallintolaki (434/2003)
KÄSITTELYMAKSU	5 h á 70 €, yhteensä 350 €, arvonlisävero 0 %. Käsittelymaksun periminen perustuu valtioneuvoston asetukseen 1215/2023. Laskut lähetetään erikseen valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.
MUUTOKSENHAKU	Tähän päätökseen voidaan hakea oikaisua Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Maksun osalta muutosta voi hakea Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.
ALLEKIRJOITUS	Asian on esitellyt kalastusmestari Kyösti Nousiainen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Mikko Koivurinta. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.
LIITTEET	Päätöstä ja maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
PÄÄTÖS	Hakijalle
TIEDOKSI	Päätösjäljennös: Kristiinankaupungin kaupunki, ilmoitustaulun hoitaja ja ympäristönsuojeluviranomainen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat Kristiinankaupungin-Isojoen kalatalousalue Ilmoittaminen päätöksestä: Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen nettisivustolla sekä Kristiinankaupungin kaupungin ilmoitustaululla.